

МОДУЛ М4.2 – Семинар, 2 ЕСПБ

1. семестар мастер академских студија, 2012/13

Семинар је део је секундарног теоријског модула наставе на мастер студијама. Циљ наставе је стицање првенствено теоријских знања.

План рада

Назив семинара: АРХИТЕКТУРА, ЕСТЕТИКА И ИДЕОЛОГИЈА
Година студија: 1. семестар мастер академских студија, 2012/13
Број кредита: 2 ЕСПБ
Термини одржавања наставе: Према распореду за јесењи семестар 2012/13
Термин одржавања испита (предаја и одбрана графичког и семинарских радова): Према терминском плану за јесењи семестар 2012/13
Термини одржавања колоквијума: 7. и 13. недеља наставе

Наставник: Др Александар Игњатовић, ванр. проф. (руководилац предмета) Др Владимир Мако, ред. проф. Др Миодраг Шуваковић, ред. проф. Мр Бранко Павић, ред. проф. Др Мирјана Ротер-Благојевић, ванр. проф. Др Мариела Цветић, ванр. проф. Др Гордана Милошевић-Јефтић, доцент Др Владимир Миленковић, доцент
Сарадници у настави: Мр Рената Јадрешин-Милић, асистент Мр Драгана Ћоровић, асистент Мр Марко Николић, асистент Владимир Стевановић, докторант
Број кабинета: 231
Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): биће накнадно одређено
Телефон: 3218731 e/mail: aleksandar.i@arh.bg.ac.rs
www адреса:

Посебни критеријуми за пријем студената:

Просечна оцена на Основним академским студијама. **Највећи број полазника семинара износи 20 (двадесет).**

Циљеви и приступ настави:

Основни циљ наставе на семинару је да се студенти темељније упознају са архитектуром као предметом естетике (као дисциплине која се бави чулним сазнањем и изучава лепо у уметности), и идеологије као симболичке, имагинарне представе света која регулише реалне услове и модусе живота. Темељни циљ наставе на семинару је

да студенти стекну знања и компетенције које ће им омогућити да естетичку конструкцију архитектуру посматрају, разумеју и интерпретирају као идеолошку праксу. Како естетика као дисциплина настаје као продукт културе просветитељства и темељне епистемолошке, политичке и идеолошке реструктурирације света у позном 18. веку, она постаје прототип субјективности који носи утопијску представу о аутономији човека, есенцијално важној за културу модерног доба. У традиционално одређеном естетичком поимању, архитектура се привидно одваја од функционалне равни и постаје аутономан домен. Међутим, у контексту посебних друштвених и политичких система, она постаје модел конструисања, спровођења и утврђивања вишеструких односа моћи у друштву. Сагледан на тај начин, однос естетике и идеологије проблематизује аутономију архитектуре. Циљ је да се студентима омогући да сагледају на који начин се естетске доктрине којима се руководе у свакодневnoj пракси пројектовања (кроз категорије као што су лепо, субјективно, сензација и перцепција, самосвојност, самореферентност, јединство субјекта и објекта, однос садржаја и форме итд.) разумеју и функционишу као идеолошки конструкти, одн. друштвени, политички и етички интереси. Тежиште у настави биће посвећено испитивању наведене хипотезе на којој се заснива сам семинар и то кроз низ појединачних примера. На тај начин, студенти ће стећи знања о томе да естетика није тек једна од идеологија (као нпр. хришћанство, фашизам, национализам, *laissez-faire* либерализам итд.), већ да она представља симбол саме идеологије, свега онога што је идеолошко. Стога ће студентима бити омогућено не само да критички посматрају свој рад на пројектовању, већ и да естетику архитектуре разумеју као симболички еквивалент "апстрактних" идеолошких принципа, а архитектуру као срж материјалности идеологије, која стоји далеко изван заштићеног, аутономног и тобоже невиног поља аутономије културе.

Садржај наставе:

Садржај наставе чине две међусобно прожете тематске и проблемске целине. Прву чине основне поставке естетике као дисциплине која проучава чулну спознају света. Поред тога, доноси се и поставке естетике архитектуре — с једне стране као интегралног дела естетике као филозофске дисциплине, као и естетике архитектуре као примењене естетике. Различита одређења ових појмова — од опште филозофске теорије, до нормативног дискурса који оперише у архитектури и уметности — саставни су део овог сегмента наставе. У овом делу настава ће се фокусирати на естетику као производ теоријске конструкције које успостављају посебан, аутономан режим интерпретације уметничког (архитектонског) "дела", а који се заснива на низу вредносних судова, појмова и успостављању посебног система вредности које архитектури обезбеђују специфичан статус. У оквиру исте наставне целине проучавају се вишеструка одређења идеологије у контексту архитектуре: од концепта архитектуре као ефекта, конструкта или рефлексije идеологије; архитектуре као материјалног конституента идеологије, те архитектуре као ефективне производње идеолошког. У оквиру друге тематске целине предвиђено је да се однос естетике и идеологије у архитектури посматра кроз читав низ проблемских аспеката: од општих теоретизација о значењу форме, простора и функције; уметничких интервенција у архитектонском простору; проблематизовање односа "модерног" и "историјског" у контексту различитих архитектонских и урбанистичких модела; прожимању естетског и идеолошког у архитектури у контексту архитектонске едукације, те у односу на очување културног наслеђа.

Метод извођења наставе:

Настава се састоји из различитих облика рада, према наведеним проблемским јединицама. Иницијални метод у извођењу наставе на предмету јесу предавања типа *ex cathedra* која, међутим, имају за циљ да побуде персонална интересовања студената и да послуже као повод за друге облике наставе. Тако у оквиру сваког предавања може бити укључено неколико видова активне наставе која се изводи кроз усмерене тематске дискусије које иницирају и наставник и студенти. У оквиру сваког предавања студенти могу предложити и друге проблемске аспекте, који се потом анализирају, индивидуално или групно. Саставни део наставе су и редовне консултације у вези израде колоквијума, припреме за испит, као и упознавање са радом са литературом.

Термински план извођења наставе

нед	Наслови тематских јединица
01	Уводни час: архитектура између естетског и идеолошког
02	Архитектура између естетског и идеолошког. Студија случаја: Албер Ками, Ле Корбизје и колонијално искуство у Алжиру
03	Естетика и архитектура
04	Идеологија и архитектура
05	Значења простора
06	Архитектура као идеологија. Студија случаја: Београдски сајам као усавршена природа (1953-1957)

07	1. Колоквијум:	
08		Архитектура, естетика и идеологија у контексту уметничких интервенција (1)
09		Архитектура, естетика и идеологија у контексту уметничких интервенција (2)
10		Прожимање естетског и идеолошког у контексту архитектонске едукације
11		Однос "модерног" и "историјског": <i>Архитектура нашег времена</i> — форма или значење
12		Однос "модерног" и "историјског": Концепт вртног града: идеологија, естетика, екологија
13		Улога и значење принципа очувања културног наслеђа у савременом контексту
14	2. Колоквијум:	

Обавезна литература:

- Terry Eagleton, *The Ideology of the Aesthetic* (Oxford: Blackwell, 1995)
- Miško Šuvaković, *Diskurzivna analiza* (Beograd: Univerzitet umetnosti, 2006)

Препоручена литература:

- Danko Grlić, *Estetika III — Smrt estetskog* (Zagreb: Naprijed, 1978)
- Danko Grlić, *Estetika IV — S onu stranu estetike* (Zagreb: Naprijed, 1979)
- Danko Grlić, *Estetika I — Povijest filozofskih problema* (Zagreb: Naprijed, 1983)
- Danko Grlić, *Estetika II — Epoha estetike* (Zagreb: Naprijed, 1983)
- Andrew Benjamin et al. (eds.), *Thinking Art: Beyond Traditional Aesthetics* (London: ICA, 1991)
- Milan Uzelac, *Uvod u estetiku* (Novi Sad: Akademija umetnosti i Prometej, 1993)
- Slavoj Žižek, *Mapping Ideology* (London: Verso, 1995)
- Slavoj Žižek, *The Sublime Object of Ideology* (London: Verso, 1999)
- Noël Carroll, *Beyond Aesthetics — Philosophical Essays* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001)
- Slavoj Žižek, *Sublimni oblik ideologije* (Zagreb: Arkzin, 2002)
- Kathleen James-Chakraborty, *German Architecture for a Mass Audience* (London and New York: Routledge, 2002)
- Arnold Bernealt, *Re-thinking Aesthetics — Rogue Essays on Aesthetics and the Arts* (Burlington: Ashgate, 2004)
- Jane Rendell et al. (eds.), *Critical Architecture* (London and New York: Routledge, 2007)
- Aleksandar Ignjatović, *Jugoslovenstvo u arhitekturi 1904-1941* (Beograd: Građevinska knjiga, 2007)
- Vladimir Mako, *Estetika-arhitektura. Sedam tematskih rasprava* (Beograd: Orion Art, 2009)
- Vladimir Mako, *Kreativni proces između subjektivnog i opšte-društvenog estetskog značenja* (Beograd: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu i Orion Art, 2009)
- Louis Althusser, *Ideologija i državni ideološki aparati (beleške za istraživanje)* (Loznica: Karpos, Beograd: Zuhra, 2009)
- Sophia Psarra, *Architecture and Narrative: The Formation of Space and Cultural Meaning* (London and New York: Routledge, 2009)

Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):

Оцењивање студената врши се током радних недеља, као и на крају семестра. Предвиђено је да се у току семестра провера стечених знања и компетенција врши путем два колоквијума, а да на крају семестра студенти полагају испит у виду теста.

Колоквијум. Како би савладали постављене циљеве наставе, студенти треба да, као припрему за завршни рад на крају семестра, обаве два колоквијума у току семестра. Они су замишљени као мали описно-аналитички радови који се концентришу на једну тему коју студент добија од наставника или је предлаже сам, у зависности од афинитета, интересовања и могућности. Први колоквијум предвиђен је као писани рад од 1000 речи (око четири странице текста), а други као усмена презентација задате теме. У оба случаја, од студента се очекује да обухвати два истраживачка нивоа: дескрипцију и анализу.

Испит. Студенти на крају семестра полагају испит у виду теста. Тест је конципиран тако да се провера знања и компетенција студената одвија кроз четири нивоа: препознавање, опис, анализу и културолошку интерпретацију архитектуре, уметничког дела или уметничког процеса. Сваки од наведених аспеката испита вреднује се посебно.

Критеријуми оцењивања:

Током студија на предмету, студенти треба да формирају основу за самостално аналитичко критичко просуђивање значајног дела визуелне културе, које може бити од важности за њихове студије архитектуре у наредним семестрима.

Рад студената се вреднује преко колоквијума и испита. На колоквијумима од студената се очекује иницијатива у

избору и предлагању теме, те обухватна дескрипција и анализа. Оба нивоа анализе вреднују се појединачно. На испиту се компетенција и знање студената вреднују нумерички, а вредновање обухвата оцену три нивоа анализе: дескрипцију, анализу и интерпретацију. Сваки од наведених нивоа вреднује се појединачно.

Оцењивање:

Укупна оцена на испиту из предмета обухвата аритметички збир оцена са два колоквијума и са испита. У укупној оцени колоквијуми учествују са највише 30 поена (по 15 поена за сваки), а испит може донети највише 70 поена. Испуњавањем предиспитних обавеза (израдом колоквијума) и полагањем испита студент може стећи највише 100 поена.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		пројекат	
колоквијуми	30	усмена одбрана пројекта	
семинари		писмени елаборат	70

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ